

Bruxelles, den 23.5.2022
COM(2022) 621 final

Henstilling med henblik på

RÅDETS HENSTILLING

**om Nederlandenes økonomiske politik og med Rådets udtalelse om Nederlandenes
stabilitetsprogram 2022**

{SWD(2022) 621 final} - {SWD(2022) 640 final}

Henstilling med henblik på

RÅDETS HENSTILLING

om Nederlandenes økonomiske politik og med Rådets udtalelse om Nederlandenes stabilitetsprogram 2022

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 121, stk. 2, og artikel 148, stk. 4,

som henviser til Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 af 7. juli 1997 om styrkelse af overvågningen af budgetstillinger samt overvågning og samordning af økonomiske politikker¹, særlig artikel 5, stk. 2,

som henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 af 16. november 2011 om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer², særlig artikel 6, stk. 1,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen,

som henviser til beslutninger fra Europa-Parlamentet,

som henviser til konklusioner fra Det Europæiske Råd,

som henviser til udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget,

som henviser til udtalelse fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Social Beskyttelse,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Økonomisk Politik, og

som tager følgende i betragtning:

- (1) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241³ om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten trådte i kraft den 19. februar 2021. Genopretnings- og resiliensfaciliteten yder finansiel støtte til gennemførelse af reformer og investeringer og bidrager således med en finanseffekt finansieret af Unionen. Den bidrager til den økonomiske genopretning og til gennemførelsen af bæredygtige og væksthæmrende reformer og investeringer, navnlig til fremme af den grønne og den digitale omstilling, og vil samtidig styrke modstandsdygtigheden og den potentielle vækst i medlemsstaternes økonomier. Den hjælper også med at skabe mere holdbare offentlige finanser og styrke væksten og jobskabelsen på mellemlang og lang sigt. Det maksimale finansielle bidrag for hver medlemsstat inden for rammerne af genopretnings- og resiliensfaciliteten blev i overensstemmelse med artikel 11, stk. 2, i forordning (EU) 2021/241 ajourført den [XX]. juni 2022.
- (2) Den 24. november 2021 vedtog Kommissionen den årlige undersøgelse af bæredygtig vækst, som markerede starten på det europæiske semester 2022 for samordning af de

¹ EFT L 209 af 2.8.1997, s. 1.

² EUT L 306 af 23.11.2011, s. 25.

³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17).

økonomiske politikker. Den tog behørigt hensyn til bekræftelsen på det sociale topmøde i Porto i maj 2021 af det fælles tilsagn om at fortsætte gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder, som blev proklameret af Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen den 17. november 2017. Det Europæiske Råd godkendte prioriteterne i den årlige undersøgelse af bæredygtig vækst 2022 den 25. marts 2022. Den 24. november 2021 vedtog Kommissionen på grundlag af forordning (EU) nr. 1176/2011 ligeledes rapporten om varslingsmekanismen, hvori Nederlandene blev udpeget som en af de medlemsstater, for hvilke der skulle gennemføres en dybdegående undersøgelse⁴. Samme dato vedtog Kommissionen en henstilling med henblik på Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet, som blev vedtaget af Rådet den 5. april 2022, samt forslaget til den fælles rapport om beskæftigelsen 2022, der indeholder en analyse af gennemførelsen af retningslinjerne for beskæftigelsen og principperne for den europæiske søjle for sociale rettigheder, og som blev vedtaget af Rådet den 14. marts 2022.

- (3) Ruslands invasion af Ukraine i kølvandet på den globale pandemi har ændret den geopolitiske og økonomiske situation betydeligt. Invasionens indvirkning på medlemsstaternes økonomier har bl.a. kunnet mærkes gennem højere energi- og fødevarerpriser og svagere vækstudsigter. De højere energipriser presser især de mest sårbare husholdninger, som er ramt eller risikerer at blive ramt af energifattigdom. EU oplever også en hidtil uset tilstrømning af personer, der flygter fra Ukraine. I den forbindelse blev direktivet om midlertidig beskyttelse den 4. marts 2022 taget i brug for første gang⁵ med henblik på at give fordrevne personer fra Ukraine ret til lovligt ophold i EU samt adgang til uddannelse, arbejdsmarkedet, sundhedsydelser, bolig og sociale sikringsordninger.
- (4) Under hensyntagen til en økonomisk og geopolitisk situation i hastig udvikling genoptages den brede samordning af den økonomiske politik og beskæftigelsespolitikken inden for det europæiske semester i 2022, idet forløbet også tilpasses gennemførelseskravene i forbindelse med genopretnings- og resiliensfaciliteten som skitseret i den årlige undersøgelse af bæredygtig vækst 2022. Gennemførelsen af de vedtagne genopretnings- og resiliensplaner spiller en vigtig rolle for opfyldelsen af målene for samordning af den økonomiske politik under det europæiske semester, eftersom planerne indeholder foranstaltninger til at håndtere alle eller en betydelig del af de relevante landespecifikke henstillinger, der blev udstedt i forbindelse med semesterforløbet i 2019 og 2020. De landespecifikke henstillinger fra 2019 og 2020 er fortsat yderst relevante for genopretnings- og resiliensplaner, der er blevet revideret, ajourført eller ændret i henhold til artikel 14, 18 og 21 i forordning (EU) 2021/241, hvilket gælder for alle landespecifikke henstillinger, der blev udstedt før datoen for den modificerede plan.
- (5) Den generelle undtagelsesklausul har været aktiveret siden marts 2020⁶. I sin meddelelse af 3. marts 2021⁷ indtog Kommissionen den holdning, at beslutningen om,

⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 af 16. november 2011 om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer (EUT L 306 af 23.11.2011, s. 25).

⁵ Rådets gennemførelsesafgørelse (EU) 2022/382 af 4. marts 2022 om konstatering af massetilstrømning af fordrevne personer fra Ukraine som omhandlet i artikel 5 i direktiv 2001/55/EF og deraf følgende indførelse af midlertidig beskyttelse (EUT L 71 af 4.3.2022, s. 1).

⁶ Meddelelse fra Kommissionen til Rådet om aktivering af stabilitets- og vækstpagtens generelle undtagelsesklausul, Bruxelles (COM(2020) 123 final af 20.3.2020).

⁷ Meddelelse fra Kommissionen til Rådet – Et år siden covid-19 brød ud: finanspolitisk reaktion, Bruxelles (COM(2021) 105 final af 3.3.2021).

hvorvidt den generelle undtagelsesklausul skal deaktiveres eller fortsat skal anvendes, bør træffes som led i en overordnet vurdering af økonomiens tilstand med niveauet for den økonomiske aktivitet i Unionen eller i euroområdet sammenlignet med niveauet før krisen (ultimo 2019) som det bærende kvantitative kriterie. Den øgede usikkerhed og de alvorlige nedadrettede risici for de økonomiske udsigter som følge af krig i Europa samt de hidtil usete stigninger i energipriserne og de vedvarende forstyrrelser af forsyningskæderne berettiger, at stabilitets- og vækstpagtens generelle undtagelsesklausul fortsat er aktiveret i hele 2023.

- (6) Ifølge den fremgangsmåde, der følges i Rådets udtalelse af 18. juni 2021 om stabilitetsprogrammet 2021, bestemmes den finanspolitiske kurs i øjeblikket bedst ud fra ændringen i primære udgifter (ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden), idet der ses bort fra kriserelaterede midlertidige nødforanstaltninger i forbindelse med covid-19, mens udgifter finansieret med ikketilbagebetalingspligtig støtte (tilskud) fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler medtages, i forhold til den potentielle vækst på mellemlang sigt⁸. I forbindelse med undersøgelsen af, om den nationale finanspolitik er forsvarlig, og om sammensætningen heraf bidrager til en bæredygtig genopretning i overensstemmelse med den grønne og den digitale omstilling, lægges der foruden den overordnede finanspolitiske kurs også vægt på udviklingen i de nationalt finansierede⁹ primære løbende udgifter (ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden og kriserelaterede midlertidige nødforanstaltninger i forbindelse med covid-19) samt i investeringerne.]
- (7) Den 2. marts 2022 vedtog Kommissionen en meddelelse, som udstikker overordnede finanspolitiske retningslinjer for 2023 med henblik på at hjælpe medlemsstaterne med at forberede deres stabilitets- og konvergensprogrammer og dermed styrke den politiske samordning¹⁰. På grundlag af de makroøkonomiske udsigter i vinterprognosen 2022 bemærkede Kommissionen, at det forekommer hensigtsmæssigt at gå fra en samlet set understøttende finanspolitisk kurs i 2020-2022 til en overvejende neutral samlet finanspolitisk kurs i 2023, samtidig med at der udvises parathed til at reagere på udviklingen i den økonomiske situation. Kommissionen meddelte, at de finanspolitiske henstillinger for 2023 fortsat bør differentieres mellem medlemsstaterne under hensyntagen til eventuelle afsmittende virkninger mellem landene. Kommissionen opfordrede medlemsstaterne til at følge disse retningslinjer i deres stabilitets- og konvergensprogrammer. Kommissionen forpligtede sig til nøje at overvåge den økonomiske udvikling og tilpasse sine politiske retningslinjer efter behov og senest som led i forårspakken inden for rammerne af det europæiske semester i slutningen af maj 2022.
- (8) For så vidt angår de finanspolitiske retningslinjer, der blev udstukket den 2. marts 2022, tager de finanspolitiske henstillinger for 2023 hensyn til de forværrede økonomiske udsigter, den øgede usikkerhed og yderligere nedadrettede risici samt den højere inflation i forhold til vinterprognosen. Den finanspolitiske reaktion skal derfor tage sigte på at forøge de offentlige investeringer i den grønne og den digitale

⁸ Skønnene vedrørende den finanspolitiske kurs og dens komponenter i denne henstilling stammer fra skøn foretaget af Kommissionen på basis af de antagelser, der ligger til grund for Kommissionens forårsprognose 2022. Kommissionens skøn over den potentielle vækst på mellemlang sigt omfatter ikke de positive virkninger af reformer, der indgår i genopretnings- og resiliensplanen, og som kan øge den potentielle vækst.

⁹ Dvs. ikke finansieret med tilskud fra genopretnings- og resiliensfaciliteten eller andre EU-midler.

¹⁰ Meddelelse fra Kommissionen til Rådet – Finanspolitiske retningslinjer for 2023, Bruxelles (COM(2022) 85 final af 2.3.2022).

omstilling og energisikkerhed og på at opretholde købekraften i de mest sårbare husholdninger med henblik på at afbøde virkningerne af energiprisstigningerne og begrænse inflationspresset fra anden runde-effekter ved hjælp af målrettede og midlertidige foranstaltninger; finanspolitikken skal forblive fleksibel, så den kan tilpasses de hurtigt skiftende omstændigheder, og den skal i de enkelte lande afpasses efter deres finanspolitiske og økonomiske situation, herunder med hensyn til eksponering for krisen og tilstrømningen af fordrevne personer fra Ukraine.

- (9) Den 29. april 2022 fremlagde Nederlandene sit stabilitetsprogram 2022 i overensstemmelse med fristen i artikel 4 i forordning (EF) nr. 1466/97. Nederlandene har endnu ikke forelagt et nationalt reformprogram, da programmet vil blive integreret i genopretnings- og resiliensplanen.
- (10) Den 23. maj 2022 offentliggjorde Kommissionen landerapporten for Nederlandene 2022¹¹. Heri foretages der en vurdering af Nederlandenes fremskridt med hensyn til at tage fat på de relevante landespecifikke henstillinger, der blev vedtaget af Rådet i 2019, 2020 og 2021, ligesom der også afdækkes nye udfordringer, herunder som følge af Ruslands invasion af Ukraine. Rapporten indeholder også en vurdering af Nederlandenes fremskridt med gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder og opfyldelse af EU's overordnede mål vedrørende beskæftigelse, færdigheder og fattigdomsbekæmpelse samt af fremskridtene med gennemførelsen af FN's mål for bæredygtig udvikling.
- (11) Kommissionen har fortaget en dybdegående undersøgelse for Nederlandene efter artikel 5 i forordning (EU) nr. 1176/2011 og offentliggjorde resultaterne heraf den 23. maj 2022¹². Kommissionen konkluderede, at Nederlandene er berørt af makroøkonomiske ubalancer. Sårbarhederne vedrører især en stor privat gæld og et stort overskud på betalingsbalancens løbende poster, hvilket har betydning ud over landegrænserne.
- (12) Den 20. juli 2020 henstillede Rådet, at Nederlandene i 2020 og 2021 skulle træffe alle nødvendige foranstaltninger i overensstemmelse med den generelle undtagelsesklausul til effektivt at imødegå pandemien, understøtte økonomien og støtte den efterfølgende genopretning. Det henstillede også, at Nederlandene skulle føre en finanspolitik, der tager sigte på at opnå en forsvarlig budgetstilling på mellemlang sigt og sikre en holdbar gæld, og samtidig øge investeringerne, så snart den økonomiske situation tillader det. Ifølge data valideret af Eurostat faldt Nederlandenes offentlige underskud i 2021 fra 3,7 % af BNP i 2020 til 2,5 % af BNP i 2021. Nederlandenes finanspolitiske reaktion understøttede den økonomiske genopretning i 2021, mens de midlertidige nødhjælpsforanstaltninger udgjorde 3,3 % af BNP i både 2020 og 2021. De foranstaltninger, som Nederlandene har truffet i 2021, er i overensstemmelse med Rådets henstilling af 20. juli 2020. De diskretionære budgetforanstaltninger, som regeringen traf i 2020 og 2021, var enten af midlertidig karakter eller opvejet af udlignende foranstaltninger. Ifølge data valideret af Eurostat udgjorde den offentlige gæld 52,1 % af BNP i 2021.
- (13) Det makroøkonomiske scenario, der ligger til grund for de budgetmæssige fremskrivninger i stabilitetsprogrammet 2022, er realistisk. Regeringen forventer en realvækst i BNP på 3,6 % i 2022 og 1,7 % i 2023. Tilsvarende ventes realvæksten i BNP ifølge Kommissionens forårsprognose 2022 at udgøre 3,3 % i 2022 og 1,6 % i 2023. Regeringen forventer i sit stabilitetsprogram 2022, at det samlede underskud vil

¹¹ SWD(2022) 621 final.

¹² SWD(2022) 636 final.

forblive på 2,5 % af BNP i 2022 og falde til 2,3 % af BNP i 2023. Ifølge programmet forventes den offentlige gældskvoté at falde til 53,1 % i 2022 og til 52,7 % i 2023. På grundlag af de politiske foranstaltninger, der var kendt på skæringsdatoen for prognosen, forventes der ifølge Kommissionens forårsprognose 2022 et offentligt underskud i 2022 og 2023 på henholdsvis 2,7 % og 2,1 % af BNP. Dette er højere end det underskud, der i stabilitetsprogrammet 2022 blev fremskrevet for 2022, hovedsagelig fordi programmet kun delvist omfattede foranstaltninger, der blev truffet som reaktion på de høje energipriser, og lidt lavere end for 2023, hovedsagelig på grund af lavere faste bruttoinvesteringer og andre udgifter, som Kommissionen forventer. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2022 vil den offentlige gældskvoté være lavere og udgøre 51,4 % i 2022 og 50,9 % i 2023. Forskellen skyldes en forskellig prognose for det nominelle BNP.

Ifølge Kommissionens forårsprognose 2022 anslås den potentielle produktionsvækst på mellemlang sigt (gennemsnit over 10 år) at være på 1,5 %.

- (14) I 2022 udfasede regeringen størstedelen af de foranstaltninger, der blev truffet som reaktion på covid-19-krisen, således at de midlertidige nødhjælpsforanstaltninger forventes at aftage fra 3,4 % af BNP i 2021 til 0,9 % af BNP i 2022. Det offentlige underskud påvirkes af de foranstaltninger, der er vedtaget for at imødegå de økonomiske og sociale konsekvenser af stigningen i energipriserne, som ifølge Kommissionens forårsprognose 2022 anslås til 0,7 % af BNP i 2022 og udfases i 2023¹³. Disse foranstaltninger består hovedsagelig af sociale overførsler til mindrebemidlede husholdninger og nedsættelser af indirekte skatter på energiforbrug. Der er givet udtryk for, at disse foranstaltninger er midlertidige. Hvis energipriserne fortsat er høje i 2023, kan nogle af disse foranstaltninger imidlertid videreføres. En af disse foranstaltninger, nemlig nedsættelsen af indirekte skatter på energiforbrug, er ikke målrettet. Det offentlige underskud påvirkes også af omkostningerne til midlertidig beskyttelse af fordrevne personer fra Ukraine, som ifølge Kommissionens forårsprognose 2022 forventes at udgøre 0,1 % af BNP i både 2022 og 2023¹⁴, samt forøgelsen af forsvarsudgifterne med 0,1 % af BNP i 2023.
- (15) Den 18. juni 2021 henstillede Rådet, at Nederlandene¹⁵ i 2022 følger en understøttende finanspolitisk kurs, som omfatter finanseffekten af genopretnings- og resiliensfaciliteten, og opretholder nationalt finansierede investeringer. Det henstillede også, at Nederlandene, når den økonomiske situation tillader det, skulle føre en finanspolitik, der tager sigte på at opnå en forsvarlig budgetstilling på mellemlang sigt og sikre finanspolitisk holdbarhed på mellemlang sigt, og samtidig skulle øge investeringerne med henblik på at løfte vækstpotentialet.
- (16) Ifølge Kommissionens forårsprognose 2022 og under hensyntagen til de oplysninger, der er indeholdt i Nederlandenes stabilitetsprogram 2022, forventes den finanspolitiske

¹³ Tallene viser størrelsen af de årlige budgetomkostninger ved disse foranstaltninger, der er truffet siden efteråret 2021, inkl. løbende indtægter og udgifter samt — hvis det er relevant — investeringsforanstaltninger.

¹⁴ Det samlede antal fordrevne personer fra Ukraine til EU forventes gradvist at nå op på 6 millioner ved udgangen af 2022, og deres geografiske fordeling anslås på grundlag af størrelsen af det eksisterende diasporasamfund, den relative befolkningsstørrelse i den modtagende medlemsstat og den faktiske fordeling af fordrevne personer fra Ukraine i hele EU pr. marts 2022. Hvad angår budgetomkostninger pr. person baseres skønnene på Kommissionens Fælles Forskningscenters Euromod-mikrosimuleringsmodel, idet der tages hensyn til både kontantoverførsler og naturalydelse såsom uddannelse og sundhedspleje, som de berørte kan komme i betragtning til.

¹⁵ Rådets henstilling af 18. juni 2021 med Rådets udtalelse om Nederlandenes stabilitetsprogram for 2021 (EUT C 304 af 29.7.2021, s. 88).

kurs i 2022 at være understøttende med -2,6 % af BNP som henstillet af Rådet¹⁶. Det positive bidrag til den økonomiske aktivitet fra udgifter finansieret med tilskud fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler forventes at forblive stabilt i forhold til 2021¹⁷. Nationalt finansierede investeringer skønnes at indebære et neutralt bidrag til den finanspolitiske kurs på 0,0 procentpoint i 2022¹⁸. Nederlandene planlægger derfor at opretholde nationalt finansierede investeringer som henstillet af Rådet. Samtidig ventes væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter (ekskl. nye foranstaltninger på indtægtssiden) i 2022 at indebære et ekspansivt bidrag på 2,0 procentpoint til den samlede finanspolitiske kurs. Dette betydelige ekspansive bidrag omfatter den yderligere virkning af foranstaltningerne til afhjælpning af de økonomiske og sociale konsekvenser af stigningen i energipriserne (0,7 % af BNP) samt omkostningerne ved at yde midlertidig beskyttelse til fordrevne personer fra Ukraine (0,1 % af BNP), mens blandt andet yderligere klimaforanstaltninger (der tager sigte på at reducere drivhusgasemissionerne og fremme bæredygtig energi) og foranstaltninger på uddannelsesområdet (omskoling, uddannelse af lærere) forventes ligeledes at bidrage med henholdsvis 0,3 % af BNP og 0,2 % af BNP til væksten i de løbende nettoudgifter.

- (17) I 2023 forventes den finanspolitiske kurs ifølge Kommissionens forårsprognose 2022 at ligge på +0,5 % af BNP under antagelse af en uændret politik¹⁹. Det positive bidrag til den økonomiske aktivitet fra udgifter finansieret med tilskud fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler forventes at forblive uændret i forhold til 2022. Nationalt finansierede investeringer skønnes at indebære et ekspansivt bidrag til den finanspolitiske kurs på 0,1 procentpoint af BNP i 2023²⁰. Samtidig ventes væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter (ekskl. nye foranstaltninger på indtægtssiden) i 2023 at indebære et kontraktivt bidrag på 1,0 procentpoint til den samlede finanspolitiske kurs. Dette omfatter virkningen af udfasningen af foranstaltningerne til håndtering af de stigende energipriser (0,7 % af BNP).
- (18) Ifølge stabilitetsprogrammet 2022 forventes det offentlige underskud gradvist at aftage til 2,5 % af BNP i 2024 og derefter at stige til 2,9 % af BNP i 2025. Den offentlige underskud ventes dermed at forblive under 3 % af BNP inden for programperioden. Disse fremskrivninger hviler på en antagelse om yderligere finanspolitiske konsolideringsforanstaltninger, som ikke er nærmere specificeret. Ifølge programmet vil den offentlige gældskvote øges inden 2025, nærmere bestemt til 53,1 % i 2024 og yderligere til 54,4 % i 2025. På grundlag af Kommissionens analyse forekommer der at være en mellemlang risiko for, at gælden er uholdbar på mellemlang sigt.
- (19) Forvridninger på boligmarkedet bidrager til stærkt stigende boligpriser og stor gældsætning i husholdningerne, hvilket gør husholdningerne sårbare over for økonomiske chok. Væksten i boligpriserne øgedes betydeligt i 2021 med en årlig

¹⁶ Hvis indikatoren er negativ (positiv), betyder det, at væksten i de primære udgifter ligger over (under) den økonomiske vækst på mellemlang sigt, hvilket er tegn på en ekspansiv (kontraktiv) finanspolitik.

¹⁷ Der er tale om Kommissionens fremskrivninger baseret på en lineær udgiftsprofil. Kommissionen har endnu ikke modtaget Nederlandenes genopretnings- og resiliensplan.

¹⁸ Andre nationalt finansierede investeringsudgifter skønnes at indebære et ekspansivt bidrag på 0,5 procentpoint af BNP. Dette skyldes delvis de investeringsmidler, der stilles til rådighed for kommunerne til gennemførelse af klimapolitikken, og yderligere midler til unge.

¹⁹ Hvis indikatoren er negativ (positiv), betyder det, at væksten i de primære udgifter ligger over (under) den økonomiske vækst på mellemlang sigt, hvilket er tegn på en ekspansiv (kontraktiv) finanspolitik.

²⁰ Andre nationalt finansierede investeringsudgifter skønnes at indebære et ekspansivt bidrag på 0,4 procentpoint af BNP. Dette skyldes delvis de investeringsmidler, der stilles til rådighed for kommunerne til gennemførelse af klimapolitikken, og yderligere midler til unge.

vækstrate på 15 %, og der er stigende tegn på en overvurdering af boligmarkedet, hvilket øger risiciene og sårbarhederne. Muligheden for at fradrage renter på realkreditlån reduceres gradvist, men nedsættelsen er kun delvis, og skattefradraget for betalinger på realkreditlån er fortsat betydeligt. Sammen med relativt høje lånegrænser (lån i forhold til værdi) bidrager dette fortsat til en stærk gældsfræmmende virkning for husholdningerne. Samtidig er det private udlejningsmarked fortsat lille og underudviklet. Da der ikke findes et velfungerende midtersegment på lejeboligmarkedet, tilskyndes husholdningerne imidlertid til at købe snarere end at leje, hvilket bidrager til en stor gæld i forhold til indkomsten samt økonomisk sårbarhed. Fordrejningerne på boligmarkedet øges af den manglende fleksibilitet på udbudssiden. Det relativt uelastiske udbud af boliger øger risikoen for, at politiske tiltag, som har til formål at gøre boliger mere økonomisk overkommelige, i sidste ende øger efterspørgslen og dermed presser boligpriserne yderligere opad i strid med det oprindelige mål med tiltagene.

- (20) Pensionssystemet er velfungerende med hensyn til pensionernes tilstrækkelighed og den finanspolitiske holdbarhed, men der er ulemper ved arbejdsmarkedspensionssystemet (anden søjle) hvad angår retfærdigheden mellem generationerne, gennemsigtigheden med hensyn til pensionsrettigheder samt fleksibiliteten. Bidragene til pensionerne under anden søjle er høje, og potentielt store justeringer af bidragene kan være nødvendige for at udligne ubalancerne i pensionskassernes balancer. De høje obligatoriske opsparinger bidrager også til overskuddet på betalingsbalancens løbende poster. En reform af pensionssystemet kan øge pensionskassernes modstandsdygtighed over for chok. Efter en rammeaftale om de overordnede principper for en pensionsreform i 2019 nåede regeringen og arbejdsmarkedets parter i juni 2020 til enighed om en ny kontraktstruktur under anden søjle. Overordnet set har den planlagte reform til formål at afhjælpe pensionssystemets vigtigste sårbarheder. De lovgivningsmæssige foranstaltninger til gennemførelse af den aftalte pensionsreform forventes at blive drøftet og vedtaget af det nederlandske parlament i løbet af 2022. Den største udfordring bliver derefter at gennemføre reformen fuldt ud, hvilket skal overvåges nøje.
- (21) Nederlandene forelagde programmeringsdokumenterne vedrørende samhørighedspolitikken²¹ den 22. december 2021, den 23. december 2021 og den 22. marts 2022. Nederlandene vil i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1060 af 24. juni 2021 tage hensyn til de relevante landespecifikke henstillinger i forbindelse med programmeringen af midlerne under samhørighedsfondene for perioden 2021-2027. Dette er en forudsætning for at øge effektiviteten og få størst mulig merværdi af den finansielle støtte, der modtages via samhørighedsfondene, og samtidig fremme koordineringen, komplementariteten og sammenhængen mellem disse fonde og Unionens øvrige instrumenter og fonde. En vellykket gennemførelse af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken kræver også, at flaksehalesene for investeringer til støtte for den grønne og den digitale omstilling og en afbalanceret territorial udvikling fjernes.

²¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1060 af 24. juni 2021 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond Plus, Samhørighedsfonden, Fonden for Retfærdig Omstilling og Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond og om finansielle regler for nævnte fonde og for Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden, Fonden for Intern Sikkerhed og instrumentet for finansiell støtte til grænseforvaltning og visumpolitik (EUT L 231 af 30.6.2021, s. 159).

- (22) Andelen af fleksibel beskæftigelse er fortsat høj og udgør en betydelig del af arbejdsmarkedet i Nederlandene. Dette peger i retning af en stigende risiko for segmentering af arbejdsmarkedet. Anvendelsen af disse former for beskæftigelse påvirkes i vid udstrækning af institutionelle faktorer og nationale politiske valg såsom forskelle i skattemæssig behandling (for selvstændige uden ansatte) samt i regler for social sikring arbejdstagerbeskyttelse. Disse særlige drivkræfter og institutionelle faktorer skaber betydelige (negative) finansielle incitament, der særligt på kanten af arbejdsmarkedet har forvridende virkninger. Covid-19-pandemien har også fremhævet risiciene ved et segmenteret arbejdsmarked og visse gruppers ugunstige beskæftigelsesmæssige og sociale situation samt de betydelige udfordringer med hensyn til adgang til passende social beskyttelse for selvstændige, idet de ofte ikke er tilstrækkeligt forsikret mod sygdom, invaliditet og arbejdsløshed og ikke har en pensionsforsikring. Desuden kan yderligere foranstaltninger til præcisering af ansættelsesforholdets karakter for selvstændige erhvervsdrivende og til håndhævelse af gældende regler bidrage til at mindske proformaselvstændighed.
- (23) Manglen på arbejdskraft er steget yderligere og er blevet mere generel på tværs af sektorer i overensstemmelse med den overordnede økonomiske genopretning og stigningen i efterspørgslen efter arbejdskraft. Ifølge prognoserne vil arbejdsmarkedet også fremover være stramt, navnlig inden for uddannelse, sundhedspleje og tekniske job samt i IKT-sektoren. På kort sigt vil der inden for bygge- og anlægsvirksomhed også være en meget høj mangel på arbejdskraft. Det stramme arbejdsmarked risikerer at komme til at udgøre en hindring for de omfattende investeringer, der er nødvendige som led i den grønne og den digitale omstilling. Samtidig er der et uudnyttet eller underudnyttet arbejdskraftpotentiale, navnlig som følge af den lavere beskæftigelsesfrekvens for personer med migrantbaggrund og den høje andel af deltidsbeskæftigede. Ved at skabe incitament for deltidsansatte, hvoraf mange er kvinder (i 2021 arbejdede 62,5 % af kvinder i beskæftigelse på deltid), til at øge antallet af arbejdstimer kan den eksisterende mangel på arbejdskraft og den gennemsnitlige kønsbestemte forskel i løn og pension reduceres yderligere. Målrettede og skræddersyede foranstaltninger til aktivering og opkvalificering eller omskoling af personer uden for arbejdsstyrken (personer, der hverken arbejder eller søger arbejde), langtidsledige og personer i udkanten af arbejdsmarkedet kan bidrage til at afhjælpe manglen på arbejdskraft og færdigheder og samtidig fremme lige muligheder og aktiv inklusion.
- (24) I overensstemmelse med den opfordring, som EU's stats- og regeringschefer fremsatte i Versailleserklæringen, er formålet med REPowerEU-planen at udfase Den Europæiske Unions afhængighed af import af fossile brændstoffer fra Rusland så hurtigt som muligt. Med henblik herpå er man i dialog med medlemsstaterne i færd med at udpege de bedst egnede projekter, investeringer og reformer på nationalt, regionalt og EU-plan. Disse foranstaltninger skal reducere den samlede afhængighed af fossile brændstoffer og flytte importen af fossile brændstoffer væk fra Rusland.
- (25) Afhængigheden af fossile brændstoffer er meget høj. Ifølge data fra 2020 er afhængigheden af fossile brændstoffer fra Rusland på samme niveau som EU-gennemsnittet hvad angår kul (54 %) og råolie (26 %), mens den er lavere hvad angår naturgas (30 % i forhold til EU-gennemsnittet på 44 %)²². Andelen i energimikset af olie (39 % i forhold til EU-gennemsnittet på 33 %) og naturgas (44 % i forhold til EU-

²² Eurostat (2020), import fra Rusland i forhold til den samlede import af naturgas og råolie. Med hensyn til gennemsnittet for EU-27 er den samlede import baseret på import fra lande uden for EU-27. For Nederlandene omfatter den samlede import handel inden for EU.

gennemsnittet på 24 %) ligger begge over EU-gennemsnittet, mens andelen af kul er lavere (6 % i forhold til EU-gennemsnittet på 11 %). Afhængigheden af fossile brændstoffer kan generelt reduceres ved at øge investeringerne i vedvarende energikilder og elektrificering samt ved at afhjælpe infrastrukturflaskehalse og øge energieffektiviteten. Indsatsen for at opfylde EU's 2030-mål for vedvarende energi skal øges. Nederlandene var i 2020 den medlemsstat, der opnåede det femte dårligste resultat med hensyn til andelen af vedvarende energi i det endelige bruttoenergiforbrug, og var en af de medlemsstater, hvis forskel mellem andelen i 2020 og målene for 2030 var størst. Der er behov for yderligere investeringer for at øge udbredelsen af vedvarende energi samt øge den netkapacitet, der er nødvendig for at overføre vedvarende energi fra produktionsanlæg til forbrugssteder. Opbygningen af netkapacitet er så meget desto vigtigere, da kapacitetsbegrænsningerne i elnettet fortsat steg i 2021, hvilket førte til forsinkelser i gennemførelsen af projekter for vedvarende energi. De administrative procedurer for udbredelsen af kapaciteten inden for vedvarende energi kan forenkles og strømlines yderligere. Det anbefales, at nye infrastruktur- og netinvesteringer om muligt er fremtidssikrede for at fremme deres bæredygtighed på lang sigt i kraft af fremtidige nye anvendelsesmuligheder for bæredygtige brændstoffer. Desuden giver øget energieffektivitet en omkostningseffektiv mulighed for yderligere at reducere CO₂-emissionerne og afhængigheden af fossile brændstoffer, herunder af import fra Rusland. Der er navnlig plads til forbedringer hvad angår bygningsrenovering og udbredelse af brugen af varmepumper og fjernvarme i byggesektoren samt gennem elektrificering af energiintensive industrier og tilvejebringelse af ren energi til disse. Der er behov for en yderligere forhøjelse af ambitionsniveauet for at reducere drivhusgasemissionerne, styrke brugen af vedvarende energikilder og øge energieffektiviteten, hvis Nederlandene skal opfylde "Fit for 55"-målene.

- (26) Yderligere investeringer i transportinfrastruktur kan bidrage til at fjerne flaskehalse og støtte bæredygtig mobilitet. Jernbane- og vejinfrastrukturen er overbelastet. Det nederlandske jernbanenet er det mest benyttede i Europa. For at bidrage til forøgelsen af jernbanenettets kapacitet udruller Nederlandene European Rail Traffic Management System. Trafikbelastningen på vejene lå i 2019 lidt under EU-gennemsnittet, men anslås at have kostet 4 % af Nederlandenes årlige BNP. Investeringer i bæredygtig mobilitetsinfrastruktur kan i betragtning af de nederlandske transportknudepunkters betydning (havnen i Rotterdam, Schiphol lufthavn) have positive afsmittende virkninger på det indre marked og yderligere mindske landets store afhængighed af olie (39 % af energimikset i 2020).
- (27) Overdrevne kvælstofaflejringer skader miljøet og hæmmer bygge- og anlægsaktiviteter samt landbrugsaktiviteter. Kvælstofoverskuddet er fire gange højere end EU-gennemsnittet, mens ammoniakudledningerne pr. hektar er de højeste i Europa. Kvælstofaflejringerne er så høje, at biodiversitetsmålene ikke kan nås, de påvirker vandkvaliteten og er årsagen til, at Nederlandene overskrider de tærskler, der er fastsat i nitratdirektivet. På grundlag af en afgørelse fra det nederlandske statsråd i 2019 skal den nederlandske regering træffe foranstaltninger til at reducere kvælstofaflejringerne i Natura 2000-områder. For yderligere at reducere kvælstofaflejringerne er en omstilling til bæredygtigt landbrug nødvendig, hvilket vil kræve betydelige investeringer. Landbruget er, navnlig som følge af det intensive husdyrhold, ansvarligt for 45 % af kvælstofaflejringerne. Nederlandene er det land, der har den højeste husdyrtæthed i EU.

- (28) Den hurtigere omstilling til klimaneutralitet og væk fra brugen af fossile brændstoffer vil medføre betydelige omstrukturingsomkostninger i adskillige sektorer, men Nederlandene vil som led i samhørighedspolitikken kunne trække på mekanismen for retfærdig omstilling til at mindske omstillingens socioøkonomiske virkning i de hårdest ramte områder. Nederlandene vil også kunne trække på Den Europæiske Socialfond Plus til at forbedre beskæftigelsesmulighederne og styrke den sociale samhørighed.
- (29) Rådet har på baggrund af Kommissionens vurdering gennemgået stabilitetsprogrammet 2022, og dets holdning²³ afspejles i henstilling 1 nedenfor.
- (30) I betragtning af de nære indbyrdes forbindelser mellem euomedlemsstaternes økonomier og deres kollektive bidrag til Den Økonomiske og Monetære Unions virkemåde henstillede Rådet, at medlemsstaterne i euroområdet træffer foranstaltninger til at efterkomme henstillingen vedrørende den økonomiske politik i euroområdet. For Nederlandenes vedkommende afspejles dette især i henstilling 1 og 3 nedenfor.
- (31) På baggrund af Kommissionens dybdegående undersøgelse og denne vurdering har Rådet gennemgået stabilitetsprogrammet 2022. Dets henstillinger efter artikel 6 i forordning (EU) nr. 1176/2011 afspejles i henstilling 1 og 4 nedenfor. Henstilling 1 bidrager også til gennemførelsen af henstillingen vedrørende euroområdet, navnlig den første henstilling vedrørende euroområdet. De finanspolitiske tiltag og andre tiltag, der er nævnt i henstilling 1 og 4, bidrager bl.a. til at afhjælpe ubalancer i forbindelse med det store overskud på betalingsbalancens løbende poster. De tiltag, der er nævnt i henstilling 1, bidrager også til at afhjælpe ubalancer relateret i forbindelse med den store privat gæld,

HENSTILLER, at Nederlandene i 2022 og 2023 træffer foranstaltninger med henblik på at:

1. sikre, at væksten i nationalt finansierede løbende udgifter i 2023 er i overensstemmelse med en overordnet neutral finanspolitisk kurs, under hensyntagen til fortsat midlertidig og målrettet støtte til husholdninger og virksomheder, som er mest sårbare over for stigninger i energipriserne, og til personer på flugt fra Ukraine; være rede til at tilpasse de løbende udgifter til den omskiftelige situation; øge de offentlige investeringer i den grønne og den digitale omstilling og i energisikkerhed, bl.a. ved at anvende genopretnings- og resiliensfaciliteten, RePowerEU og andre EU-fonde; for perioden efter 2023, føre en finanspolitik, der tager sigte på at opnå en forsvarlig budgetstilling på mellemlang sigt; mindske den gælds fremmende virkning for husholdningerne og forvridningerne på boligmarkedet, bl.a. ved at støtte udviklingen af den private lejesektor og træffe foranstaltninger til at øge boligudbuddet; vedtage og gennemføre den reform af pensionssystemet, der blev vedtaget i 2019 og 2020
2. hurtigt afslutte forhandlingerne med Kommissionen angående programmeringsdokumenterne vedrørende samhørighedspolitikken for 2021-2027 med henblik på at påbegynde gennemførelsen
3. fremme passende social beskyttelse for selvstændige uden ansatte, bekæmpe proformaselvstændighed og mindske incitamenterne til at anvende fleksible eller midlertidige kontrakter; afhjælpe manglen på arbejdskraft og færdigheder, navnlig inden for sundhedspleje, uddannelse, digitale og tekniske job samt bygge- og anlægsvirksomhed, herunder ved at udnytte det arbejdskraftpotentiale, der som følge

²³ I henhold til artikel 5, stk. 2, i Rådets forordning (EF) nr. 1466/97.

af den høje andel af deltidsbeskæftigede og den lavere beskæftigelsesfrekvens for personer med migrantbaggrund hidtil ikke har været udnyttet; styrke mulighederne for opkvalificering og omskoling, navnlig for personer, der befinder sig på kanten af arbejdsmarkedet, og personer uden for arbejdsstyrken

4. reducere den samlede afhængighed af fossile brændstoffer ved at fremskynde udbredelsen af vedvarende energikilder, navnlig ved at fremme supplerende investeringer i netinfrastrukturen og yderligere strømlinje tilladelsesprocedurerne, forbedre energieffektiviteten, navnlig i bygninger, og fremskynde investeringer i bæredygtig transport og bæredygtigt landbrug.

Udfærdiget i Bruxelles, den [...].

På Rådets vegne
Formand